

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

№ 153. Ч. 153. НЬО-ІОРК І ДЖЕРЗІ СІТІ, вівторок, 7-го серпня, 1945.

No. 153. NEW YORK and JERSEY CITY, Tuesday, August 7, 1945. VOL. III.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ ПЯТЬ ЦЕНТИВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ

Тел. „Свобода“: ВЕрген 4-0237. — Тел. У. Н. Союз: ВЕрген 4-1016 4-0807

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ВАНДЕРБЕРГ ЗА ВТРИМАННЯ МИРУ ВЛАСНИМИ СИЛАМИ В АМЕРИЦІ

Сенатор Артур Г. Вандерберг, делегат на конференцію в Сан-Франсиско і один із великих прихильників Чартеру Об'єднаних Держав вийшов із пляном, щоб усі американські републики переняли на себе обов'язок береження миру в нашій півкулі і не допускати чужинних армій. Він також заявив за те, щоб американський делегат до організації Об'єднаних Держав дістав виразне уповноваження від американського конгресу для заяви, кілька війська мають дати Злучені Держави до розпорядку організації Об'єднаних Держав для втримання миру.

Дипломатичні звітності з Лондону вказують, що на конференції Трьох Потуг передано Советам береження миру на сході Європи і це спонукало Вандерберга написати лист до секретаря стейту Бірнеса із згаданими пропозиціями.

ОВОЧЕВІ СОКИ ЗВІЛЬНЕНІ ВІД ПАЙКУВАННЯ

Помідоровий („томейто“) сок, а також мішані яринні соки, крім цього грейпфрутовий сок і його мішанина з помаранчевим соком і чистий помаранчевий сок — все це звільнене від пайкування, коли продається в бляшанках. Цей розпорядок департаменту рільництва і бюра Адміністрації цін увійшов в життя в неділю 5. серпня.

На дві неділі, від 27. серпня до 13. жовтня будуть теж без пайків випродувати дешеве взуття, тобто таке, що коштує в крамницях менше ніж \$3.50 за пару.

НАУКА РЕЛІГІЇ ДЛЯ СТРИМАННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ АНАРХІЇ

Комісія університету Єйл у Нью-Гейвен, стейту конетикат, створена перед роком на зазив президента університету Сімура, вийшла до звітом, що в університеті треба зорганізувати сильний департамент для науки релігії після війни. Комісія вважає цей проект як потрібний для вищого розвитку духових і етичних цінностей між студентами. Комісія остерігає перед моральною умовою анархії і вживає, щоб університет Єйл став на чолі руху за введення цілющого релігійного життя серед університетської молоді.

ЗАТОПИВСЯ НАЙВИЩИЙ ЛІТАК

Новозбудований американський літак Гаваї Марс, який міг перевозити 138 подорожних, затопився у заливі Чезепік, у стейті Мериленд. Із залогів не згинув ніхто, лише один інженер покалічився. Літак має 4 мотори і ще відбував проби літання. Він упав у воду яких 500 стіп від берега, коли пробував осісти на бурхливим морю. Тому, що він лише до половини під водою, його витягнуть і наплавлять. Літак належить до американської повітряної флотії.

ВІДПЛИВ ПЕРШИЙ КОРАБЕЛЬ КЮНАРДА В ЄВРОПУ

У неділю 5. серпня корабель Квін Мері, приналежний до лінії Кюнарда, відплив із пристані Нью-Йорк до Європи із 900 подорожними. Це перший корабель, відплив вівторго з Америки в Європу так, як відпливали перед війною. Квін Мері має 81,000 тон містоті. Він забрав із собою 150 цивільних подорожних, між ними були делегати на конференцію у Сан-Франсиско. Подорожні належали до таких національностей: Араби, греки, австрійці, китайці, перси, аргентинці, турки, бельгійці, австралійці, чехи, голландці і французи. Військових було 729, а також 13 американських конгресменів поїхали для переведення студій в Європі.

КАТОЛИКИ МАЮТЬ ЗАЯВИТИ, ЩО МАЮТЬ СВОБОДУ ПОБРАТИСЯ

Римсько-католицька єпархія з Олбані, у стейті Нью-Йорк, видала розпорядок, на підставі якого молодята, які хочуть взяти шлюб, мають підписати заяву, що мають повну свободу побратися. Досі священник ставив нареченим лише відповідне усне питання перед шлюбом. Від тепер молодята мають відповісти на таке питання при складанні передшлюбного протоколу. Єпархіяльна газета каже, що це правило буде поширене на всі католицькі дієцезії в Злучених Державах.

СОВЕТСЬКІ РОБІТНИЧІ ДЕЛЕГАЦІЇ НЕ ПОТРЕБУЮТЬ СТРАЙКУВАТИ

У гості до Конгресу Промислових Організацій (СІО) прибули делегати советських робітничих юній. Їх голова Василь В. Кузнецов мав розмову з газетарями в Нью-Йорку у приватності Сидні Гілмана, президента Комітету Політичної Акції СІО. Кузнецов заявив, що наділі робітничі союзи в Советах можуть страйкувати, але вони радше волять вивірнувати непорозуміння дорогою переговорів.

ЯК НЕ МАЄТЕ ПРАЦІ, АБО ХОЧЕТЕ КРАЩОЇ, ТОМУ НЕ КОРИСТАТИ З ОГОЛОШЕНЬ ЗНАМЕНИТИХ НАГОД ДЛЯ ЗАРІБКУ, ПОДАНИХ У ОГОЛОШЕННЯХ НОВИХ РОБІТ У „СВОБОДІ“?

Злучені Держави й Швайцарія заключили договір у справі летунства

Департамент стейту у Вашингтоні оприлюднює, що Злучені Держави заключили із Швайцарією договір про „свобід“ у летунстві на підставі пакту, випрацьованого на Міжнародній Летунській Конференції в Шікаго минулого року.

Договір дає право летунським підприємствам Злучених Держав літати над територією Швайцарії без пристанку, а також і забирати та скидати поштові посилки й подорожних у Женеві або в інших пригожих летунських майдані.

Договір, заключений із Швайцарією, доповнює низку умов з іншими державами в справі налагодження авіації з Америки понад Атлантийський океан. Тепер можуть американські літаки летіти до Ірландії, Парижу, Швайцарії, Італії, Греції і до Близького та Середнього Сходу.

БЕЙРУК ПРО ПРИЯЗНЬ З СОВЕТАМИ

Особистий дорадник президента Рузвельта і Трумана Бернард М. Бейрук написав листа до комуністичної газети Дейлі Воркер у Нью-Йорку із висвітленням своїх поглядів на можливість американсько-советської приязні. Лист написаний із цього приводу, що ця газета написала у редакційній статті з 26. червня, що треба сумніватися в те, чи між Америкою й Советами можна втримати приязні відносини.

У своїм листі Бейрук признає, що в обох краях є різні політичні і економічні системи; але, „коли ми всі будемо мудрі“ — пише Бейрук — „ми знайдемо спільний ґрунт, на котрі ми можемо жити в мирі, бо у світі є тільки добра для кожного, що кожний може мати досить, колиб уживав лише половину того розуму, який має“.

АРГЕНТИНА ЗАКЛУЧИЛА ТОРГОВЕЛЬНИЙ ДОГОВІР З ШВЕЦІЄЮ

Між Аргентиною й Швецією прийшло до торговельного договору, на підставі якого Аргентина буде вивозити земельні й рільничі продукти до Швеції, а взаємину буде діставати фабричні вироби зі Швеції. В договорі сказано, що заміна буде в необмеженій кількості і на необмежений час. Крім цього Швеція має збудувати для Аргентини 6 моторових торговельних кораблів з доставою на 1947 і 1948 рік.

КАНАДІЙСЬКІ ВОЯКИ ВИСМІВУЮТЬ ПРЕМ'ЄРА КІНГА

Коли 9,000 канадійських вояків прибули з європейської війни до пристані Галіфакс у неділю 5. серпня, вийшов до них посадинок міста, щоб передати ключі „свободи міста“ для їхнього команданта, ген. Г. Д. Г. Керрара. Вояки почали співати пісню ніби на честь прем'єра Кінга і закінчили її окликами ганьби для прем'єра.

Поступ репатріації бездомних у західній Європі

Зібрана альянтськими державами статистика показує, що коло дві третини осіб, що прикінці війни найшлися поза батьківщиною в німецьких окупаційних зонах Америки, Британії й Франції, вже вернулися домів. З цілого числа таких осіб, що виносило первісно 6. мільонів 340 тисяч, до 30. липня відправлено домів 4 мільони 166 тисяч.

Між тими, що ще домів не вернулися, найбільшу групу становлять поляки, котрі в числі 890 тисяч не хочуть вертатися до відбудованої по цій війні польської держави. Другу щодо числа групу становлять советські громадяни, котрих у трьох зонах є ще 475,000. Третю італійці, далі йдуть прибалтійські народності. Є такі бездомні люди не тільки в трьох окупаційних зонах Німеччини, але й в Австрії та Чехословаччині.

ЛЯВАЛЬ БОРОНИТЬ АФРИКАНСЬКОЇ ПОЛІТИКИ ПЕТЕНА

Бувший французький прем'єр уряду в Віші Ляваль, покликаний урядом на свідка проти маршала Петена, обороняє сильно політику Петена в Африці, кажучи, що Петен потайком перед німцями приказав помагати висаджуванню альянтських військ в Африці.

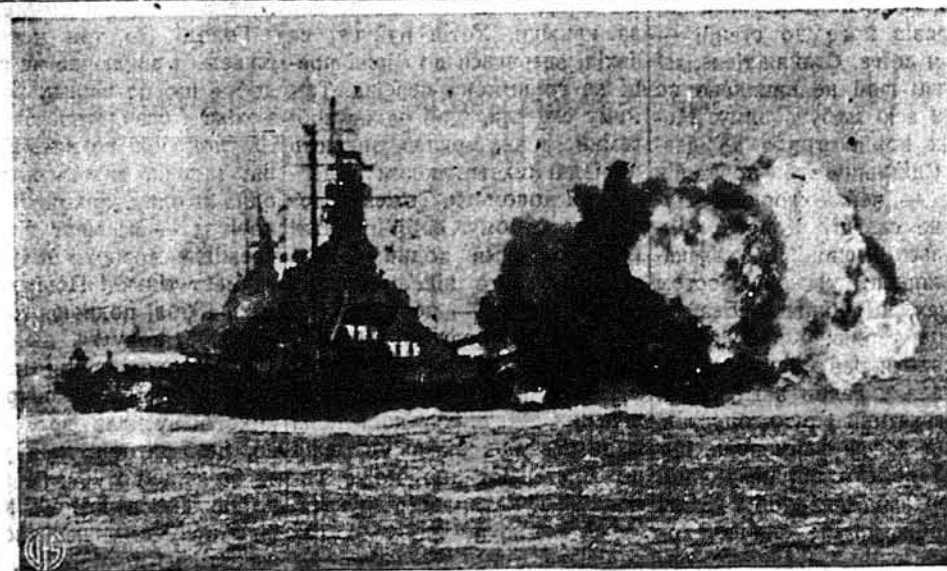
ВІДГУКИ ПОТСДАМСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ СЕРЕД ПОЛЯКІВ

На основі рішення потсдамської конференції советська військова влада віддала балтійський порт Стетін під польську адміністрацію. Поляки виправили з міста, котре вони прозвали Щепіною, 12,000 німців, а на їх місце спровадили поляків, переважно людей зо скільних провінцій передвоєнної Польщі, котрі тепер належать до советської України.

ЕСПАНСЬКІ ФАШИСТИ ПРОТЕСТУЮТЬ

Уряд генерала Франка спершу загально протестував проти рішення потсдамської конференції в справі Еспанії, однак не розкривав народови, що потсдамська конференція назвала уряд Франка фашистським урядом, створеним державами Осі. Дотерва в кілька днів після конференції одна еспанська газета виступила з полемікою проти рішень конференції в еспанській справі та розкрила при тому еспанцям зміст закидів.

Внаслідок виступу потсдамської конференції проти генерала Франка скріпилися протифранківські рухи. З одного боку рушилися монархісти, котрі домагаються усунення Франка та встановлення принца Дон Хуана королем, а з другого боку республіканці, що домагаються встановлення демократичної республіки.

ВИСТРІЛИ ПРОТИ ЯПОНЦІВ.—Хмари диму, змішані з полум'ям, вибухають раз-у-раз, коли 16 та 18-цалеві гармати з кораблів Третьої Флотії адмірала Галсія стріляють на північну частину японського острова Гоншу. Через дві години дрозав другий найбільший осередок японської залізної продукції під обстрілом нашої маринарки.

МЕКАРТУР ГОТОВИТЬ ОСТАТОЧНЕ ЗАНЯТТЯ ЯПОНІЇ

Генерал Доглас МекАртур поширив команду своєї армії на всі острови Ріюкію, себто й на добути територію властивої Японії. Він тепер приготував остаточне заняття Японії.

Восьма Повітряна Сила під командою генерала Дулитла, що тепер має свою базу на Окінаві, буде належати до Американських Повітряних Сил під командою генерала Спаца.

Всі ці й інші подібні зарядження вказують, що остаточна фаза війни проти Японії наближається.

БЛЬОКАДА ЯПОНІЇ

Двацять Повітряна Сила подала до відома, що вона заблокувала всю Японію. Ще від 27. березня цього року склали її суперфортеці в кожнім японським порті та на всіх водних дорогах міні, які нині просто унеможливають японцям майже всяку морську плавбу. Заблоковано в цей спосіб теж переважжя Кореї.

ДАЮТЬ ЯПОНЦЯМ ТРЕТЮ ОСТОРОГУ

Двацять Повітряна Сила подала японцям ще одну заяву, що вона задумує незадовго бомбардувати 12 міст. Осторогу подано летючками, що їх скинено з літаків у числі 720,000.

Японське радіо признало вже, що нині вже нема ні одного кутка Японії, який міг би назвати себе безпечним перед американським бомбардуванням. Це признання було поміщене в японській відповіді на американський протест проти бомбардування таборів з американськими військовими бранцями.

ЯПОНЦІ ЗЛОВЖИВАЮТЬ ЗНАКІВ ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА

Головна квартира генерала МекАртура подала до публичного відома, що американські збройні сили піймали на морю один японський шпитальний корабель з виразними знаками Червоного Хреста, котрий однак віз не тільки ранених, але й гармати, гарматні кулі та здорових вояків.

Возити такі річі на шпитальнім кораблі, означеним Червоним Хрестом, заборонено міждержавними угодами.

ГОЛЗІ ПРО ІНВАЗІЮ ЯПОНІЇ

Адмірал Голзі каже, що як прийде час на інвазію Японії, американська воєнна флотія зможе встати в порт Токіа, як цього знайде потреба. Адмірал МакКейн додає до цього, що літаки з його літаководів з'являться над Японією цілими роями та висадження військ на суходом Японії знищить кожний ворожий літак.

ДОВКОЛА ПИТАННЯ РОСІЙСЬКОЇ УЧАСТІ В ВІЙНІ ПРОТИ ЯПОНІЇ

У Женеві вийшла книжка з румунського дипломата Грігоре Гафеску під наголовком „Прелімінари до війни на Сході“, котра між іншим кидає світло на питання, чи Советський Союз візьме участь у війні проти Японії. Каже Гафеску, що Советський Союз усе домагався від Японії віддання йому південної частини острова Сахаліна. Каже теж, що советський уряд ще в 1940. році виразно заявив японському амбасадорови в Москві, що він вважає цілий Сахалін „російською землею“.

ЯПОНСЬКІ СПЕКУЛЯЦІЇ ПРО ІНВАЗІЮ

Одна японська газета заповідає, що Альянти будуть пробувати висадити свої війська на землю Японії вже протягом одного або двох місяців. Каже вона, що Америка не зможе висадити до кінця цього року більше як 40 дивізій та разом більше як 100 дивізій.

ЯПОНЦІ ВБИВАЮТЬ МАСОВО КИТАЙЦІВ

З головної квартири генерала Кай-Шека подано публичний протест проти масових мордів китайців японцями. В недавню добутих назад китайській провінції Кангсіні, наприклад, не стає 50,000 китайців. Китайці кажуть, що японці вбивали масами китайців якоюсь отруєю, котру їм запискували як лік проти менінгітиса.

ДВА РОКИ ДУРИЛИ НІМЦІВ ФАЛЬШИВИМИ КОРАБЛЯМИ

Бритійська адміраліція розкрила, що вона мала підчас війни цілу флоту деревляних кораблів, підроблених деревом і підмальованих так, що німцям вони виглядали на панцирні воєнні кораблі. Один з них, наприклад 7,900-тоновий товаровий корабель удавав зо себе 33,500-тоновий боевий корабель „Ревендж“. Ці кораблі і мали на цілі стягати на себе огонь німецьких бомбовиків, підчас коли справжні кораблі пливали по світі.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. NYant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Продляється часом три центи.		Three cents a copy.	
На рік	\$7.00	One year	\$7.00
На пів року	\$3.75	Six months	\$3.75
На три місяці	\$2.00	Three months	\$2.00
В Джерсі Сіті і Заграницю:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На пів року	\$5.25	Six months	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За пошту зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗАТІСНЕННЯ ПОРОЗУМІННЯ

Що берлінський комунікат, виданий у четвер вчором по закінченню конференції Трьох Потуг, є політичним документом першорядної ваги, не підлягає найменшому сумнівові. Пімуть колись усі учасники цієї конференції, пімуть усі люди, що жили, як ця конференція відбувалася, а на рішення конференції все ще будуть поглядати як на мірило для поступовання. Конференція певно оставить в історії людства незатертий слід.

Звісно, сказати, що якась подія буде мати далекосягний вплив, не значить ще говорити, який саме буде цей вплив. Щодо цього, то зясувати в кількох, коротких словах значіння рішень конференції, для виложення котрих учасники вжили аж 6,000 слів, не є легко. До того треба ждати, що перший комунікат про конференцію найде ще різні доповнення в пізніших заявах учасників конференції, бо така була видимо, воля самих учасників. І нині можна теж з певністю сказати, що на конференції були рішення, яких ні не виявлено у комунікаті, ні не буде виявлено в пізніших заявах поодиноких учасників; які це саме тайні рішення прийнято, виявить щойно з часом само життя.

Нині, ще й поки прийдуть ці доповнення, можна вже признати найголовнішим вислідом потсдамської конференції єдність Трьох Потуг. У різних сторонах світа існували сили, які розраховували на те, що єдність Америки, Британії й Росії, доведена konieczність воєнних потреб боротьби проти спільного ворога, розібється як того ворога не стане. Потсдамська конференція видно була свідомо цих розрахунків, коли вона вважала за потрібне заявити виразно, що президент Труман, генералісімо Сталін та прем'єр Атлі покидають цю конференцію, котра скріпила зв'язки між трьома урядами та поширила обсяг їх співпраці та порозуміння, з відновленням довіри, що їх уряди й народи, разом з іншими Об'єднаними Державами, забезпечують створення справедливого й тривалого мира".

По такій вступній заяві учасники конференції подають предвжезну низку спільних рішень, які знову мусять робити враження закріпленого порозуміння між Трьома Потугами. Між цими рішеннями є немало рішень у справах спірних, у справах, у котрих одні учасники конференції мали одну думку, другі інші погляди. Коли й в таких справах все таки досягнуто єдності рішень і знайдено спільну мову, то знак, що дальшу співпрацю між Америкою, Британією й Росією треба признати за певний факт міждержавної політики світа.

З цю єдністю конференція вирішила низку справ, що є властиво дальшою черговою ратою світового мира. Багато справ, що становили би дальші питання мирової конференції, потсдамська конференція не рішила, але вона виробила машину для їх вирішення, і ця машина є далі доказом великої єдності серед Трьох Потуг.

Вплив американського вояка на британські вибори

Багато людей пробує тепер знайти причини упадку консервативного уряду Чорчила й приходу до влади Бритійської Партії Праці. Бувають між ними людьми теж такі, що такими проблемами стараються закрити якось свої помилкові предсказання про те, як ті вибори випадають. Догади, диктовані такими мотивами, певно великої вартості для інших людей не мають. Мають їх зате тоді люди, що в непомірних ніколи не бавляться, а зробивши помилку, до неї щиро признаються. З тої причини поміщення американської журналістки Ан О'Гер МекКормик заслугою на спеціальну увагу, тим більше, що в останній своїй статті в "Нью Йорк Таймсі" вона кидає на процеси творення настроїв в користь Партії Праці наскрізь оригінальне освітлення.

Наводить вона в цій справі слова одного британця, котрий приписує великий вплив у цих виборах... американському вояцтву, що перебувало підчас війни в Британії. Американська армія саме стояла табором довші часи на британській землі й залишила за собою глибокий слід, якого довго не буде можна затерти. Бритійський інформатор пані МекКормик каже, що цей вплив американського вояка на британців є непокопаний: американський вояк вразив британців передусім своїм вищим рівнем життя. Американський вояк мав вищу за плату від британського вояка й його життя стопа була розмірно вища. Через те

американський вояк поводився свободніше, видавав гроші легше й притягав до себе більше британські дівчата, серед котрих просто поширилася загальною охотою женитися з американцями.

До того життя молоді підчас війни було дуже однаковим. Це викликало серед них рішучий неспокій і невдоволення, які їм підсувало думку, що їх рідний край дає їм багато менше, ніж Америка дає своїм громадянам. Вони хотіли мати автомобілі, кращу одіж, вони хотіли мати можливість видавати свободні гроші, вони хотіли мати різні модерні вигоди. Віддаючи свої голоси за Бритійську Партію Праці, вони голіть сувавши за всі такі забавки й за виріб цього всего масою в британських фабриках. Іншими словами, голосуючи за соціалістів, британська молодь хотіла добитися тих усіх вигід, які дає в Америці капіталізм.

Пані МекКормик видно до певної міри погоджується з цю інтерпретацією перемоги Партії Праці. Вона знає з власної обсервації, що добре одіті, добре озброєні, видимо багато американські вояки викликали серед населення Франції, Італії, Близького Сходу і де вони не опинилися, почуття зависти й бунту. Американець виглядав у тих краях, як мільйонер серед жебраків. Для них увесь світ був непевний, а американець був усміхнений. Люди приходили до переконання, що Америка краще дає за свого громадянина. Це їм підсувало думку: чому ж наш край не мав би так дбати за нас?

Масова мандрівка німців

Як доносять з Берліна, німці почали масову мандрівку, котра може нагадувати мандрівку німців в старинні міста. Як це правда, що в цій новій мандрівці бере участь аж 12 мільйонів німців, то це може навіть більша мандрівка, ніж тевтонська міграція з часів мандрівки народів. На перший погляд ога, це число виглядає на сильно переборщене, але за це гарантують люди, зовсім відповідальні за слова, і те число треба прийняти, поки воно не буде доказане як неправдиве.

Замітне при тому, що мільйони німців кинулися до мандрівок зовсім не з доброї волі. Заставили їх до цього сили, яким вони не можуть опертися. З тих найбільше до мандрівок німців причинилися поляки, котрі прогнали німців з усіх територій, до котрих тепер підноситься претенсія так званий тимчасовий польський уряд національної єдності. Він хоче очистити з німців всі ці

краї, що лежать на схід від ріки Одрі й Ніси та на схід від границі, що йде через міста: Стетін (Щуцін), Кістрін, Франкфурт на Одрі, Губен, Форст і Герліц до чехословацької границі. Коли поглянути на карту, тоді всякий побачить, що число 12 мільйонів мандрюючих німців може зовсім не є фантазія.

Аджеж з одного міста Бреслава (поляки називають його Вроцлавом) поляки казали евакуювати 600,000 німців. Якщо це місто має бути в Польщі, — каже новий польський уряд, — то полякам зовсім не треба ніякої німецької меншини. Польща вся має бути польська.

Вже на самій території перед-воєнної Польщі жило 2 мільйони німців. Це число зросло через те, що Гітлер посадив багато, певно сотки тисяч, корінних німців по всій Польщі від Чехії аж по Естонію. Тепер усі ці німці пішли з Польщі на дороги й помандрували

до корінної Німеччини, поза границю рік Ніси й Одрі.

Пішли теж німці не лише з Польщі, але й з інших країв. З Чехословаччини пішли передусім німці до Судетів, де їх було може три мільйони. До Шлезька пішло коло півпята мільйона. Коло 2 мільйони з Східної Пруссії. Понад мільйон з східного Помор'я. Здається що 12 мільйонів числа не зовсім важко досягнути.

Мандруючими німцями занялися німецькі урядники по провінціальних урядах, що осталися в Німеччині. Занятися мусіли хочби вже тому, що навал таких мандрівників з konieczности вводить хаос у кожну округу, куди вони зайдуть. Кілька мільйонів людей на дорогах може самою своєю появою завалити дороги до того, що дороги стануть непригожі для правильного руху.

Найбільше в тому змислі потерпіла Саксонія, котра нормально має 5 мільйонів населення, а котра тепер дістала коло 5 мільйонів утікачів. Уряд Саксонії укладається з урядом Турингії, аби він перебрав частину тягару Саксонії на себе.

Проти-нацистичні німці, котрі зацікавилися живо справою облекшення долі німецьких утікачів, віднеслися були в тій справі до конференції Трьох Потуг у Потсдамі. Ця ж у цій справі шось зробила, невідомо. Вони просили Трьох Потуг установити для мандруючих німців одну центральну владу, яка мала би розв'язувати справи в один спосіб, одиниць для всіх окупаций. Бритійці й американці певно були би раді такій розв'язці справи, бо вони вже тепер мають у своїх окупацийних округах більше населення, ніж там було до війни. Це сталося тому, бо німці втікають з країв, окупованих советськими військами, в краї, що знаходяться під окупацією Британії або Америки.

Замітне, що проти-нацистичні німці зовсім не нарікають на поляків і чехів за те, що ті виганяють німців з Польщі й Чехії. Ті німці розуміють добре, що цілу біду почали не чехи й поляки, а самий таки гітлерівський уряд, заганаючи в Чехію й Польщу масово німців. Очевидно, це не перешкаджає, що нацистичні німці підносять такі жалі проти поляків і чехів; на їх нещастя однаке, тепер ніхто не звертає уваги на жалі нацистів.

Проти-нацистичні німці пробують помагати мандруючим німцям у цей спосіб, що кажуть їм виходити з великих міст та розселитися по містечках і селах, де легше знайти роботу й прожиток, ніж у великих містах, що звичайно не можуть прожити навіть свого населення. Громади, що годяться брати мандрівних німців до себе, зобов'язуються брати й жінок і дітей та знайти роботу для тих, що хочуть робити. Заходи знайти примі-

Найбільший освітний проєкт в історії

Минулого місяця появилася газетна новинка про викінчення освітнього проєкту для американської армії в Європі. З огляду, що цей проєкт дотикає яких півтора мільйона американських вояків, варт приглянутися йому зблизька вже хочби тому, що це є найбільший такий проєкт, який досі знає історія.

Програма науки обіймає теоретичне знання і практичне. Там будуть учити, як годувати индиків на фармах і як розбирати твори Шекспіра. Будуть закладені елементарні і посередні школи в поодиноких місцевостях, де приміщені вояки і університети в базах армії на Рів'єрі та в Англії. Технічні курси будуть утримувані при технічних інсталяціях армії або при помочі перепіски. Програма така велика, що до її переведення треба буде 25,000 наглядачів та учителів для інструкторів студій.

Щоби скласти відповідний план шкіл і курсів, треба було наперед перевірити, яку освіту й науку мають теперішні американські вояки. Це само забрало багато часу офіцерам і воякам, що розуміються на таких справах. Із перевірки виходить, що освітній та культурний стан американської армії без порівняння вищий від того, який був у першій війні. Тоді лише 5 відсотків вояків мали університетську освіту, а тепер аж 13 відсотків виказують високу науку. У 1918 р. лише 15 відсотків вояків виказували середню освіту з гайскул, а тепер таких вояків є 51 відсотків.

Після зібрання такої статистики фаховий офіцер, з покінченою військовою академією у Вест Пойнті, Павло Тамсон, який дослужився ранги генерал-бригадира і був ранений в боях вчасі наїзду на Європу, склав велитенський план науки для півтора мільйона людей. Він перед тим уже перевів вишкіл 100,000 американських воя-

щень для мандрівних німців стає тепер головним товчком до парцеляції конксерських дворів.

Окупаційні уряди подекуди теж займаються мандруючими німцями. Найбільше планоно виступає советська окупаційна влада. Вона відкрила для них збірні, тимчасові табори, в котрих їм дається лікарські оглядини, й з котрих їх висилається на різні роботи.

В цей спосіб на наших очах доконується поважне переселення народів. Німецька національна територія, котру нацисти хотіли поширити, тепер сильно й скоро корчиться. Ще до нашої пам'яті вона може зменшитися дуже поважно.

ків в Англії, щоб їх підготувати на наїзд на Європу.

Не дається заперечити, що армія мала вже погляд на масову освіту, бо це на території Злучених Держав переводжено різні курси на військовий лад. Тоді уложено методи науки, які використовуються в новому плані. Методи були складені на підставі вказівок фахових педагогічних сил, отже це не були перші спроби, але використання досвіду минулих поколінь. Для вояків в Європі треба було хіба урізномордити програму в тому напрямі, щоб це виглядало на свого роду розривку. Тому поділено програму на дві частини: на майже чисто рекреаційну, тобто забавову і на наукову. Наука не є примусова, але зовсім добровільна. На ню зголосилося 57 відсотків мужів і 66 відсотків офіцерів.

Програму розпочали від цього, що наперед підготували учительський персонал такі зпоміж вояків. Для учителів улажено короткі курси в Паризі й в Англії. У червні й липні по тисяч вояків тижнево переходили ці учительські курси, щоб засвоїти собі хоч підстави педагогіки та щоб перевірити, чи кандидати мають належну наукову підготовку на вчителів. До листопаду перейде курси 22,000 таких офіцерів та вояків, а окремо ще 2,600 інструкторів спеціалістів.

Курси обіймають групи, на які призначено певне число годин. Деякі вимагають лише по кільканадцять годин, а є такі, що вимагають по 320 годин. Отже вояк не є зв'язаний точним приходженням на науку, бо це залежить від його призначення в службі. Зате має нагоду використати кожну вільну хвилину на науку.

Складено 171 курсів відповідно до 4 підставових занять, а це: різництво, механіка, бізнесу і загальної освіти. У кожній відділі учать, відповідно до цього, яке заняття хоче вибрати собі вояк після повороту до цивільного життя. Для учнів вислано з Америки 4,000, 000 підручників.

Окремо відбуваються курси для ранених, що перебувають у шпиталях, а не призабули і за різницю служби при літаках та при піхоті. Десятий повітряний корпус має понад 50 шкіл з 21,000 студентів. В одній групі бомбардирів учиться 1,000 вояків у 83 класах по 30 предметів. Одна група бойовиків обіймає 625 студентів. Найпопулярнішими предметами науки є французька мова, архітектуральні рисунки, фотографування й підстава англійщини. Один студент не всміє ходити на більше ніж 3 курси нараз. Хто відбуває курси,

ОЛЕКСАНДЕР ЛУГОВИЙ

БЕЗХАТНИЙ

(Повість з імігрантського життя в Канаді, нагороджена на Літературнім Конкурсі У. Н. Союзу).

53)

(Всі права застережені)

Нажив Безхатний нового вора, зате косарка пішла не за сто двадцять п'ять, а за сімдесят п'ять тільки. Склепар судитися не збирався. Ясно, компанія не погляділа його по годіві, колиб про маніпуляції довідалася. Склепар ворогував, однаке ставився до Безхатного уважніше. У хвилині отвертості самий охочо розповідав, як завеликі комісійні він одержує. За косарку 25 доларів, а за трактор комісійне доходить до 350—380 доларів. Все це без сумніву добре, тільки... Тих тріх пів сотки агент заробить легенько за годину-дві балачки. Адже фармер машину купити мусить,

раз без неї не може обійтися. А скільки часу потратить фармер, щоб тих 350 доларів для агента запрацювати? Скільки бушлів пшениці має на ту цінь позбутися? Не менше тисячі бушлів по існуючим цінам! Воля волею, та фармерська праця занадто вже утруднена.

XV.

З весною виїхав Безхатний до богоспасаємого Вінніпегу з десятичкою за душою. За тиждень десяток розтопилися. Не обійшло стало знов шукати якогось рятунку. На Сіенарській стації у того самого добродія, що два роки тому перевіряв його документи, записався на фарму. Що фарма молочар-

ська — Безхатний не знав, а добродій йому не сказав, хотів його скоріше позбутися. Поїхав миль за п'ятнадцять на схід.

Власник фарми першим ділом завів його до стайні — корови доїти. Стайня тісна, зачудована; гній не викидано до стійлів всю мабуть зиму. Молочних корів стояло до двадцять. Сцїпивши зуби почав він доїти, — чейже горшки ліплять не святї? Корови прирапалася неспокійна, хляскала заляпанним у гною хвостом по очах, по обличчю. Безхатний ще терпів. Коли корову приперло якраз мочитися. Міч попадала у ведро з молоком. Тут Безхатний і руки опустив. З місяця сказав фармерові, що до тої роботи він нездібний. Фармер забавив, щоб Безхатний почистив ще стайню, по-кидав гній, — за те, мовляв, повечеряє й переночує, а завтра, по сніданні, поїде собі до міста. Не погодився і ввечері, без вечері, пішо подався

назад, бо на переїзд вже не мав. Йшов всю ніч...

У місті продав за скільки міг убрання, плащ, годинник і так перекалатав ще тиждень. Ще на тиждень життя торгував за книжки. Хотів виїхати на захід, звернувся до біржі праці за гришми на переїзд. Там йому сказали, щоб радив собі самий; вони, мовляв, видають проїзні білети людям з державної допомоги. Тяжкоко довелось самому собі радити! Цілими днями ходив голодний. Той, хто ніколи голоду не переживав — почував голодного не зрозуміє. Про голод писало багато різних письменників, але письменників наїждених, живучих у достатках. Вони уявляли, більш чи менш по мистецьки, що може голодний думати, чи відчувати. Може котрий попробував „го-лодувати“, не зів одного об'їду, чи ліг спати неповечеряючи. І на основі тих інспірацій писав. Такий голод, це ніякий голод, скоріше опосіб побу-

дження апетиту на дальші дні достатків. Шось так, як з людиною, роками живучою всякими вибагливими, розкішними потравами і раптом забаваживою простою поживою...

Голод! По три чотири дні живеться виключно на воді, — добре що по парках хоч води можна безплатно напийтися. Шлунок болізно ние, корчить; кишки, здається, влизять одна в одну. Захопити ротом повітря — на мент дістається вражіння повноти шлунку, та на мент тільки! Повітря виходить і болі подвоюється. До-міжнуче почуття людини — ловна безнадійність. Всі думки обертаються коло потрав. Великого зусилля волі потріб-но, щоб не кинути в укіно за бохонцем хліба, не вкрати поставлене в дверях молоко. Інше почуття — ненависть. Ненависть не до багатих, чи наїждених, ні! Зоологічна ненависть пробуджується у голодного на грубих тілстих людей, чи вони багаті, чи бід-

ки. Далі опановує ослабленість і апатія. Людина стає до всього байдужна, себе самої не виключаючи. Вивести її з того стану — забирати трохи часу! Часто висиджував голодний Остап Безхатний у парку над Червоною Рікою. Не міг навіть читати — своїх книжок збувся, а позичити не мав у кого. Сходився з різними безробітними. Тим що? Приходив час обіду і вони всі тягнулися на „суп-лайн“, десь до допомогових кухонь, діставали й тютюну. Безхатний не діставав ні звідки нічого. В обідню пору зіставався в парку самий, або мокрим вовком тягався вулицями міста. Думав не раз, що люди знаходять якісь гроші, навіть по півдоларя. Йомуж ніяк не пощастило ніколи знайти хочаб нікіля. А ночував на піддашу гараджу домовласника, у якого раніше винаймав кімнату.

Час від часу заходив Безхатний до невеликої книгарні на Мейн стріт. Її власник, ста-

рокраєвий учитель, людина сам собою надто гарна, віддай диригував хором котроїсь з українських парохій. Книгарський інтерес йому не йшов, чи не через кризу, чи не мав він либонь торговельного хисту. Заходив і копався там у припорощених брошурах. В парусиновому кіптарі, штанах, часом днів чотири не голений, звертав на себе загальну увагу всіх приходячих. Учасни в розмовах не брав. Обсервував тільки різні типи людей. Траплялися поважні, здорово думуючі, траплялися придуркуваті хвальки. З одним з останніх Безхатний стаяся.

(Дальше буде).

КУПИТЕ ВОЕННІ БОНДИ

10% SAVED
NOW OR 100%
TAKEN BY THE
AXIS LATER!
BUY WAR BONDS

Микола Чубатий.

Шануймо українські національні символи

Для мене особисто дуже неприємно є річчю подемізувати в пресі, а ще більше прикро є подемізувати з товаришем по пері та приятелем, про якого правдиву прихильність та приязнь я не маю ніякого сумніву.

Однієї старинні римляни мали таку приповідку: „Приятелем Платон, приятелем Катон, одначе найбільшим приятелем — правда. Саме в ім'я правди та в ім'я інтересів українського народу шарпаного вже нині з усіх боків забираю голос у цій статті. Хочу в ній додати кілька своїх уваг про український національний гімн та ще раз бажав би я заторгнути хоча принагідно справу українського гербу та прапора.

Заокеанські українці живуть одні в Злучених Державах Америки, другі в Канаді. Як горожани тих країн знають національні гімни своїх країн, знають прапори своїх країн та знають герби своїх країн. Національний гімн, національний прапор та національний герб це так якби імена та родовиди нації. Це символи нації, яких ніхто з горожан не має права міняти, не має права дораджувати відкидати, бо це загальнонаціональні цінності прийняті не тільки на основі національної традиції, але навіть на основі актів влади законодавчої.

Американці чи канадійці українського роду всеж такі є українцями з походження. Тому вони цікавляться теж символами свого українського роду. Так само трібує це не на роду та вже з самого сентименту повинні подібні міри ставити до символів української нації, як їх ставлять зовнішніми до символів народу, американської чи канадійської нації. Тим вимогами є певна дисципліна та єдність в принаванні українського гімну, українського прапора та українського гербу.

Чому про це пишу?

Пишу про це тому, бо серед американських українців працюють нині з усею силою папи протиукраїнські чинники на службі окупанта України, які стараються зогидити заокеанським українцям їх національний гімн та радять вважати гімн Советського Союзу за свій. Серед заокеанських українців працюють енергійно чинники, що стараються зогидити український національний жовто-блакитний прапор та переконують, що українським прапором є червоний прапор, прапор Советського Союзу. Українським гербом — кажуть не є тризуб Св. Володимира, тільки советський серп і молот. Там в краю ворогом найменше журналісти зневажають український прапор, жовто-блакитною ганчіркою називаючи, а тут з радістю передрукують це саме — вороги українського

не має права просити за звільнення від служби. Курси приновренні до загальних академічних вимог в Америці, а коли армія видасть студентам сертифікати покінчених студій, то американські каледжі будуть знати, як трактувати таких учнів, коли зголосяться на докінчення студій.

Передбачують, що в травню наступного року буде існувати 2,200 шкіл для різних zorganizованих груп, званих „юнітс“, по 1,000 учнів, разом яких 1,250,000 студентів. Багато з них покінчили науки технічні та середні, тобто „гайскул“ з таким пляном, щоб опісля могли дістатися до каледжів.

До трьох університетів, які заложено для американської армії в Європі, будуть допускати студентів процентово на підставі посвідки командантів частин, що вояк-кандидат має покінчену гайскул або

школу, яка має таке саме значення. В кожному з трьох університетів буде по 1,200 учнів, але ручні роботи в таких школах будуть виконувати воєнні п'янічники, щоб шанувати час вояків-студентів.

Для спосібних студентів дадуть нагоду дістатися до цивільних університетів в Оксфорді й Кембридж в Англії і в Сорбонні в Парижі. Тому, що такі курси будуть тривати по 3 місяці, нараховують, що яких 20,000 вояків зможе з них користуватися. Крім цього яких 50,000 вояків використовуватимуть нагоду для науки при машинах, при газетних кореспондентах, а в театрах яка сотня вояків учиняться театрального мистецтва.

Передбачують велитенську користь з таких курсів, але яку користь особисту, а яку суспільну, шойно викаже практика.

2. SOCK IT IN THE WELL:

Not a bad idea, but not good, either. You put \$75 down the well today... pull it up in 10 years... and what have you got? \$75 and three frogs... which isn't much interest.

1. POUR IT DOWN THE DRAIN:

Sure, spend it like water. Easy come, easy go. Buy and buy, white market, black market, who cares? But, by and by, don't be surprised if you wind up broke.

3. TURN IT INTO WAR BONDS:

Of course! Put your money to work! It helps the war effort, and the government needs every dollar it can get. It makes money for you: \$75 in Series E Bonds now will come back in 10 years as \$100. And you've got a swell "cushion" to fall back on in case of emergency. Buy all the Bonds you can — keep all the Bonds you buy!

WAR BONDS-to have and to hold

свій газеті читали ми недавно статтю, яка напевно, стане шкідливою для національної дисципліни її читачів та викличе тільки хаос в їх національному світогляді. Читаємо там таке:

„Що до наших патріотичних пісень: „Ще не вмерла України“ та „Не пора“, то булоб вказаним, щоб їх ми перестали зовсім співати, бо вони не є такі поважні та величні як інші слави“. Далі автор статті наводить такі його міркування, що чомусь то „Ще не вмерла України“ нагадує польський гімн: „Ще Польська не згинула“. Не подобалося йому речення: „згинуть наші вороженьки...“ мають означати пімсту та ненависть противнику, християнській етиці таки важко додуматися. Згинуть наші вороженьки як роса на сонці... неконечно має означати смерть ворога, тільки, що не буде його більше як роси на сонці. А навіть і смерть ворога неслучайно називають на українську землю, щоб її поневолити, це не є протихристиянським підходом. Кілько то на вечірні співаємо ми в псалмах „врази наші да погинути...“ і то вороги приватні, а не агресори на волю народу.

Таке саме натигане є висловлення слів: „Душу тіло ми положим за нашу свободу...“ немов тут хтось хоче свою душу погубити. Положити душу можна також в ім'я слів Св. Івана, що немає більшої любові, як хто душу свою положити за друзів своїх. Це найбільша заповідь любові і її саме кажуть реалізувати слова українського національного гімну: „Можна положити душу свою в жертву любові, а неконечно погубити...“ Колиб так автор статті хотів бути ригорозним інтерпретатором, то мусівби осудити навіть слова Св. Євангелії: „Аще хто душу свою хоче спасти, да да погубити її...“. Одначе ми знаємо значіння тих слів.

Тому немає потреби якоюсь штучною біготецією інспірувати громадянству думок, що український національний гімн має навіть сліди якоїсь тенденції невпевни християнської. Того немає та немає потреби викликати замішання в умах українських людей. Для українського національного гімну належить повага і пошана.

РОБІТНИЦІ Я РОБІТНИКИ

Як шукаєте за працюю, або хочете змінити що, що тепер маєте, на кращу, то зголосіться до тих підприємств, котрі подають оголошення за робітницями я робітниками в „Свободі“. Зголошуватися у них скажіть їм виразно, що ви читали їхні оголошення в нашій газеті.

у багато народів. Таж саме англійський гімн „Гад Сейф да Кінг...“ нагадує австрійський гімн: „Боже буди покровитель царю...“ та яке з того заключення?

При кінці мені тяжко прямо зрозуміти як можна в українським національним гімні дошукуватися якихсь моментів нехристиянських. Це вже справді зовсім неуміщене біготеція. Чому слова „Згинуть наші вороженьки...“ мають означати пімсту та ненависть противнику, християнській етиці таки важко додуматися. Згинуть наші вороженьки як роса на сонці... неконечно має означати смерть ворога, тільки, що не буде його більше як роси на сонці. А навіть і смерть ворога неслучайно називають на українську землю, щоб її поневолити, це не є протихристиянським підходом. Кілько то на вечірні співаємо ми в псалмах „врази наші да погинути...“ і то вороги приватні, а не агресори на волю народу.

Таке саме натигане є висловлення слів: „Душу тіло ми положим за нашу свободу...“ немов тут хтось хоче свою душу погубити. Положити душу можна також в ім'я слів Св. Івана, що немає більшої любові, як хто душу свою положити за друзів своїх. Це найбільша заповідь любові і її саме кажуть реалізувати слова українського національного гімну: „Можна положити душу свою в жертву любові, а неконечно погубити...“ Колиб так автор статті хотів бути ригорозним інтерпретатором, то мусівби осудити навіть слова Св. Євангелії: „Аще хто душу свою хоче спасти, да да погубити її...“. Одначе ми знаємо значіння тих слів.

Тому немає потреби якоюсь штучною біготецією інспірувати громадянству думок, що український національний гімн має навіть сліди якоїсь тенденції невпевни християнської. Того немає та немає потреби викликати замішання в умах українських людей. Для українського національного гімну належить повага і пошана.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти. А просвіта — це сила.

Союз Українських Канадійських Вояків (СУКВ)

ПОКВІТУВАННЯ ПОСИЛОК,

отриманих від організацій і осіб із Злучених Держав за місяць червень, 1945. А. Рибак, Нью Йорк, 1 посилає; пані Анна Корнелюк, Дітройт, Миш. 2, пані Анна Мекрал, Дітройт, Миш. 1, пані А. Данилюк, Гартфорд, Конн. 1, В. Паїтєлюк, Бостон, Масс. 1, панна Г. Чикало, Гартфорд, Конн. 2, посилає.

Іван Родичев з Парижа, у Франції, повідомляє: У квітні і травні я дістав гроші від п. Венгера з Монреалю — 975 фр., і від п. Редкевича, також з Монреалю 1305 франків. Адрес їх не знаю і хотів би їх повідомити. Дістав також від панотця Білона з Вусакет — 1460 фр. Вони були поділені між: пані О. Петлюра, ген. Удовиченко, І. Косенко та мною. Складаємо за цей дар ширшу подяку.

Через Канцелярію КУК.

БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ ЗНАЧИТЬ, НАЛЕЖАТИ ДО ТАКОЇ ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ, ЩО ПОБУДОВАНА НА ПЕВНИХ, ТРІВКИХ І СОЛІДНИХ ОСНОВАХ.

ІЛЮСТРОВАНА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

з додатком
НОВОГО ПЕРІОДУ
ІСТОРІЇ УКРАЇНИ
за роки від 1914 до 1919.

Написав
МИХАЙЛО ГРУШЕВСЬКИЙ
Ціна \$3.00.

Ця книжка обов'язково повинна бути в кожній українській хаті.

Замовлення враз з належністю слати до:
"СВОБОДА",
BOX 346, JERSEY CITY, N. J.
З Канади треба платити тільки американською валютою.

ПОШУКУЄМО 382 ЖЕРТВОДАВЦІВ по \$100

НАДЗВИЧАЙНА КАМПАНІЯ „СВОБОДИ“ НА ДОПОМОГУ УКРАЇНСЬКИМ ЖЕРТВАМ ВІЙНИ

„Свобода“, орган Українського Народного Союзу, свідома того, що її читачі та члени і відділи У. Н. Союзу були завжди прикладом жертвенності в кожній гуманітарній акції американських українців, закликає їх тепер до активної та жертвенної участі в проголошеній отсим надзвичайній кампанії, якої ціллю є знайти 500 жертводавців (осіб, товариств, чи відділів), з яких кожний зложив би одноразово не менше як \$100 на допомогу найнещасливішим з нещасливих — українським жертвам війни.

Дальші жертви в цій надзвичайній кампанії „Свободи“ на допомогу українським жертвам війни зложили:

117) Тов. Українська Січ, від. 39 У. Н. Союзу, Сиракуз, Н. Й. \$100.00
118) Тарас Шпілюк, головний радний У. Н. Союзу, Шікаго, Іл. 100.00

Разом \$ 200.00

Попередньо проголошено 11,650.00

Разом \$11,850.00

ХТО НАСТУПНИЙ?

Дальші жертви — по сто доларів чи більше — просимо слати чеками чи поштовими переказами, виписаними на „Свободу“, на таку адресу:

СВОБОДА

P. O. BOX 346 JERSEY CITY 3, N. J.

ДЛЯ КРАЩОГО ЗАВТРА КУПУЙТЕ ВОЄННІ БОНДИ

ЩО ІХ ЩЕ МОЖНА ДІСТАТИ У КНИГАРНІ „СВОБОДИ“

ІСТОРІЧНІ, СЕНЗАЦІЙНІ Я ВОЄННІ ОПОВІДАННЯ.

Наука про управу землі, М. М. Белега	\$1.00
На полі, оповідання Г. де Мопсан, переклад М. Шраг	\$.60
На білих снігах, повість Анатол Франс, переклад І. Гадушицький	\$.65
На диліх любови (поетія); Олір (галіцька легенда), написав І. Мулярик	\$.10
Національне відродження австро-угорських українців (1772-1880 рр.), Вол. Гнатюк	\$.25
Національне виховання, Б. Клим	\$.15
Навчальні історії української літератури, написав Богдан Лепкий, книжка І. І. П., брош.	\$2.00
Навчальні статистики, поезії і реторик, д-р Конст. Лучаковський	\$.40
Наша рідна мова, географія України і характер українців, поляки москалі, написав проф. М. Вольск	\$.10
Наші класи, з образами	\$.20
Навчальний гірський, оповідання, Б. Пруса	\$.20
Найкращі заповіді і заборони для старих і молодих	\$.20
Навчальний Декламатор, з переднім словом і вступними замітками, 107 річних віршів, опр.	\$1.50
На стрічу сонцю золотому, повість Марії Колтуняк	\$.50
Навчальні соціології, пан. проф. д-р Тома Ахеліс, переклад Якименко, Д.	\$.20
Навчальні Повість соціології по Зімерлоу	\$.20
На чужині, оповідання за ріжні пригоди в чужій країні, І. Сіпкі	\$.15
Не да парі, Панська воля, Максим Грімак, Отець Андрій Дла сини, Данило Гурч. Народні оповідання Марка Вовчка	\$.20
Незабутні, Літературні нарис Б. Лепкого	\$.15
Незвичайний злодій, літературні нарис, написав М. Старик	\$.20
Некультура, повість Ольги Кобилянської	\$.20
Не люблю — не слухай, брехать не мійшай, Т. Бєзляха	\$.20
Не піддавайся білі, оповідання і селіні, життя, д-р А. Чайковський	\$.25
Не ройся красний, але смішний	\$.20
Не-чистильні, Л. Мартоніч	\$.40
Незвичайні пригоди Матія Сандорфа, повість у 2 томах, Ю. Верного	\$2.80
Німецько-український словар (книшечковий)	\$.65
Німецька селянська війна, Фр. Енгельс (переклад з німецького В. Ленський)	\$.40
Новелі, Кн. І. Юрія Сірого	\$.70
Орлеанська Дівиця, Історичне оповідання про французьку героїню Жанну д'Арк, і інші	\$.20
Образки з громадського і письменницького розвитку русинів („Спомини з мого життя“), написав Олександр Барнський, в 2-х частях; перша частина з 10 портретами і 43-картинками	\$2.00
Огляд буржуазних українського народу, переклад В. Андрійчука, з 40 образками і 3 картинками	\$.20
Огляд національної території України, д-р Ст. Рудницький	\$.35
Огоні на услугах чоловіка (Г. Гітсгрів), Становище війни, Яно мизика, — Сиваченко сини, Дла нашої слави і неволі	\$.15
О дивних табулях, оповідання після народних казок	\$.25
Оповідання з військового життя і інші	\$.15
Оповідання про сорок розбійників	\$.20
Оповідання Олексі Стороженка	\$.15
Оповідання Пантелеймона Куліша	\$.15
Оповідання про задріжні боги, Мих. Драгоманова	\$.10
Оповідання з Всесвітньої Історії, Ол. Барнський, в двох частях	\$.80
Опрішок і інші оповідання	\$.20
Орися, Ділове серце, Слов'яні, оповідання П. Куліша	\$.20
Основи Платунства (скаутинг), О. Яремченко	\$.10
От собі сторічки, написав Руднарія Кілінг, переклад Вас. Ткачківч.	\$.35
От собі казочки, пан. Руднарія Кілінг, пер. В. Ткачківч, з двома образами, брошурована 20 л., опр. прав.	\$.50
Про славног українського лиця Івана Сірка, Історична розповідь з картинками, Петро Сосенко Молодший	\$.60
Поза межами болю, картина з безодні, написав Осип Турянський	\$.25
Польща Але та й не одна в дні, написав Осип Турянський	\$.25
Постановлення хожання Бога по Землі або Бог на Революції, гумористична повість, написав П. Крат	\$.25
Про українських козаків, татари та турків, зложив М. Драгоманов	\$.25
Про похолодіння та розвиток мов або Як і коли народи навчались розмовляти кожний своєю мовою, пан. П. Рубакін, зукр. П. К.	\$.25
Про злодія в селі Гаківці, оповідання П. Куліша	\$.25
Під прапором свободи! Вибір патріотичних декламцій	\$.20
Під шум мильських козів, оповідання в 2-х частях, В. Дерлауки	\$.20
Пави я пави, Про нашу літературну мову, написав М. Левицький	\$.20
Поворот з війни та інші монолози, оповідання і жарти	\$.10
Пан Поточний, оповідання	\$.15
Павна де Мопан, роман Т. Готіе, переклад М. Шраг, два томи	\$1.50
Пачкар, оповідання Б. Лепкого	\$.80
Пес Баскравілі, атеїстичний роман, написав Конан Дойл	\$.15
Північний бігун козацького народу, Евгєна Єланіча	\$.15
Під Корсунем, історична повість А. Кашенка, видання 4-те	\$.45
Підручник двохтися образів, як оперувати машинами і їх сполучення, Юр. Костюра	\$.75
Під колесами історії, д-р С. Томашівський	\$.25
Пісні ширі любови, поезія Марка Скриптого	\$.50
Пісні Емігрантів	\$.10
Повісті Т. Шевченка, 1-ий том: Архив, Музика і ін. 2-ий том: Наймичка і інші	\$.90
Поганий день Василя Івановича, оповідання Л. Маміна-Сібірська, пер. Е. Бірюков, з малюнками Ю. Малайського, видання 4-те	\$.10
Поезія О. Олєси	\$.50
Поезія, Твори Т. П. Куліша	\$.50
Положений на Кавказі, пан. гр. Толстой, правдива подія з російсько-го, брош. 20 л. опр.	\$.40

УВАГА! Повищі книжки продаємо по цінах тут поданих — без опусту.

Замовлення разом з належністю слати до:

„СВОБОДА“

P. O. Box 346 Jersey City, N. J.

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ—WANT ADS

Classified Department—Bergen 4-9257—Bergen 4-9862

WAB MANPOWER COMMISSION EMPLOYMENT REGULATIONS

Essential Workers need Statement of Availability. If transferring to less essential, need U. S. Employment Service consent in addition. Critical workers also need both.

Сущі робітники обов'язані мати посвідку, що вони є до розпорядженості. При переходженні до менш суттєвих робіт, мусять мати крім цього згоду „Юнайтед Стейтс Емплмент Сервіс“. „Критичні“ робітники потребують те обох посвідок.

ПОТРЕБНО МУЖЧИН

ФАБРИЧНИХ РОБІТНИКІВ
Мужчин до заг. фабричної роботи
ДОБРА ПЛАТНЯ
Досить овертайму
Добрі робітничі умовини
MURPHY FINISHES CORP.
224 McWhorter Street
Newark, New Jersey

ОПЕРАТОРІВ
на жіночих Спортсвер
Синтер машин, секційна робота
ДОБРА ПЛАТНЯ, ПОСТІЙНА ПРАЦЯ
Приймні робітничі умовини
BENJAMIN SOSNE,
4 Washington Place, N. Y. C.
BMT to 8th St. Station

Кухарі (шорт олер)
у віці 35 до 40 літ
Постійна праця, добра платня
Уніформ і харчі
Sears Roebuck & Co.
32 St. & Hudson Blvd., Union City, NJ

ПОТРЕБНО МУЖЧИН

ТУЛІ ДАЙМЕЙКРІВ
Лінійні досліджені
ДОБРА ПЛАТНЯ
Досить овертайму, постійна праця
Значимі робітничі умовини
W. M. C. правила заховуемо
SUPER METAL MFG. CO.
1423 Hudson Blvd., North Bergen

ПОТРЕБНО ЖЕНЩИН

ЖІНОК ЧИСТИТИ
в великих офісних будинках
Постійна праця цілий рік
Голоситись
Room 1123, Military Park Bldg.
60 Park Place, Newark, N. J.

Людям до роботи вказано, досвідчених і без досвіду, 35 год., добра платня, овертайм, **Kuperman & Del Guercio Inc.**, 591 11th Ave., N. Y. C.

I. Троняк

СУМЕРК ВАРШАВИ
(Спомин)

Хоч від цього часу вже так багато змінилося дечого, хоч як багато кругом руїн з буйного життя та як багато вже нового повстало — я всетаки не забув цих днів, невольних днів, коли серед гуку і експлозій бомб і гранат життя держалося лиш на тонесенькій ниточці, що кожної хвилини могла бути перервана. Не забуду й друзів з цих великих днів. А вони? — Костик, що був моїм нерозлучним другом у переживанні пекла в оточеному місті — десь пропав у вирі війни. Ігор перейшов за цей час тверду школу життя і став „грекосоєм“. Інші знову розбрилися майже по всьому світі. Але я знаю, що всі вони часто линуть думкою до тих днів, що в них ми пізнали красу і цінну життя та волі, а згодом жах і страхіття війни, голод, підлоту і... жемучку людського серця. Я знаю, що з цих сутінків минувшини вийматимуть вони, як і я, неودی життєву правду, щоб, пристосовуючи її до пливаючого життя, скріпити себе в сучасному на майбутнє.

Очікувала з острахом тяжких днів, що їх мала пережити. Мов передчувала свій упадок. На вулицях усе метушилося. Усі безцінно тинялися й очікували новин з фронту. По кількох летунських налетах, що їх ворог перевів уже в першому дні війни, головню на аеродроми, склади збіжжя, касарні та двірці, населення поволі зачало освоюватися зі свистом бомб, гуком протилетунських гармат і клекотом скорострілів, що їх густо розміщено було в цілому місті. Дальші дні приносили усе нові невеселі вітки та шоразі то нові хвилі утікачів зі західних областей краю. Ворог шов вперед.

Населення в Варшаві, не беручи під увагу стаціонарної тут армії, майже подвоїлося. А час і в ньому важні події — стрілою гналися.

Притягнення зростало тому, що цілий край стояв уже тоді на вогні, а дві великі союзні держави чомусь ще отримали з виповідженням війни противників.

Очікування сповнилося. Третього дня Англія і Франція приступили до війни. Засуплене, мхрами грози і лихоліття сповнило лице великого міста знову на хвилину розяснилося. Вулицями розлилися походи розрадуваної юрби. Кругом лунали співи. Це був останній усміх Варшави. Бо хоч згодом надходили потішачі (але лише потішачі!) вістки з фронту про летунські осяги, про браверну атаку кінноти на танки, місто вже ніколи не радувалося, не усміхнулося...

Четвертого дня на подвір'ю міністерства закордонних справ при вул. Вербовий — загорів костир з паперів і книг. Рештки актив, спаківані в скрині, відіхали вечором потягом, що був призначений для урядових

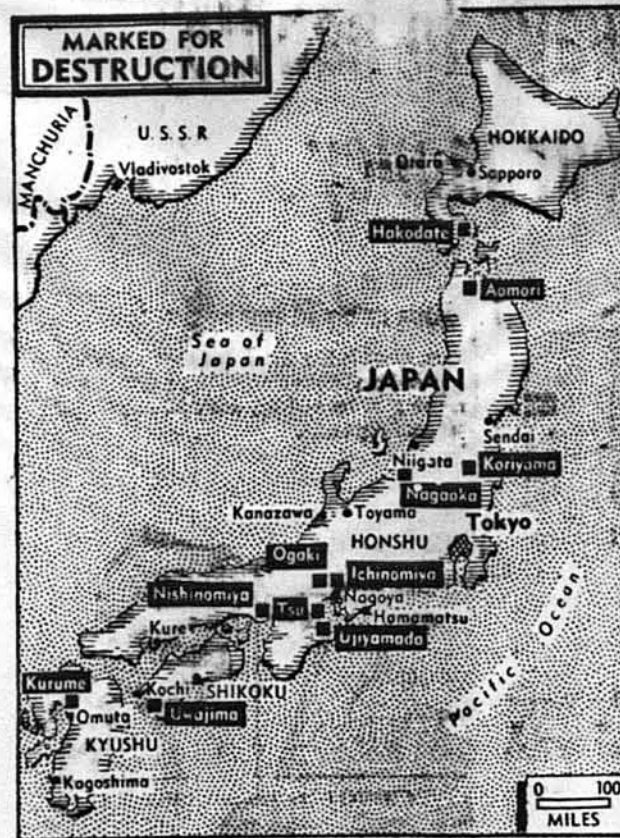
очікувала з острахом тяжких днів, що їх мала пережити. Мов передчувала свій упадок. На вулицях усе метушилося. Усі безцінно тинялися й очікували новин з фронту. По кількох летунських налетах, що їх ворог перевів уже в першому дні війни, головню на аеродроми, склади збіжжя, касарні та двірці, населення поволі зачало освоюватися зі свистом бомб, гуком протилетунських гармат і клекотом скорострілів, що їх густо розміщено було в цілому місті. Дальші дні приносили усе нові невеселі вітки та шоразі то нові хвилі утікачів зі західних областей краю. Ворог шов вперед.

Населення в Варшаві, не беручи під увагу стаціонарної тут армії, майже подвоїлося. А час і в ньому важні події — стрілою гналися.

Притягнення зростало тому, що цілий край стояв уже тоді на вогні, а дві великі союзні держави чомусь ще отримали з виповідженням війни противників.

Очікування сповнилося. Третього дня Англія і Франція приступили до війни. Засуплене, мхрами грози і лихоліття сповнило лице великого міста знову на хвилину розяснилося. Вулицями розлилися походи розрадуваної юрби. Кругом лунали співи. Це був останній усміх Варшави. Бо хоч згодом надходили потішачі (але лише потішачі!) вістки з фронту про летунські осяги, про браверну атаку кінноти на танки, місто вже ніколи не радувалося, не усміхнулося...

Четвертого дня на подвір'ю міністерства закордонних справ при вул. Вербовий — загорів костир з паперів і книг. Рештки актив, спаківані в скрині, відіхали вечором потягом, що був призначений для урядових

ВОНИ ДІСТАЛИ СВОЮ ОСТОРОГУ. — Нова політика армії Злучених Держав наказує, щоб повідомляти японців наперед, у які воєнні центри американські літаки будуть ударити. Це робиться на те, щоб цивільне населення могло заздалегідь утечі та рятувати своє життя. На мапі зазначено 11 міст, які дістали такі повідомлення. Це вказує, що американці не бояться повітряної японської оборони.

чинників, на схід. Супроводжав я саме моїх знайомих членів славного в краю хору реверсів „Юранда“. Вони теж виїжджали на схід. Їх замовлено було в міністерстві війни до відділу „Розрада фронту“. Армія противника наближалася до столиці, а думка вітати кати на схід, де, мовляв, збираються ударні сили, так поширилася, що остаточно з'єднала тисячі тисяч рушили з міста на схід. Був це страшний образ. Елегантні жінки тягнули дитячі візки, а на них усе майно: перини, убрання, обиву, а то й горшки.

Мужчини, обвучені валізами, пакунками, клунками і різними пуделками — тягнулися звільна позаду. Плач дітей, крик жінок, гуркіт коліс возів і вісків усякого роду вивоняв повітря і шумом нісся далеко в місто та слюзи витискав з неодиких очей. Шлях, що провадив через міст князя Понятовського і Прагу на схід був вивоняний тисячними масами по береги.

Чи тих, що лишалися в столиці, треба було називати відважними? Ні! Це були першусього люди, що любили гарну Варшаву і не хотіли її покидати. Були й такі, що остаточно, по довшій утечі зі заходу, здалися судбії. Вони бачили, що охорони перед наступаючою катастрофою не знайти їм було ніде вже, в цілій державі, що потрясена у підвалинах хиталася і грозила розваленьям.

Був вечір. Мій друг Костик забрав мене на прохід в місто. Рідучи майже пустими вулицями ми любовалися красою осені в Варшаві. Наразі зі заходу зашуміло і... з пронизливим свистом перша граната перелетіла понад містом та впала над Вислою. За хвилину друга, третя... Від цього вечора дощом падали гранати на

місто, через майже три тижні, без перестанку. Над рікою спалахнув пожеж, несамоовито освітив темні ночі і кривавим заревом відбивався на небозводі. Горіли теж якісь склади при головному залізничному двірці. Перестрашене населення було, мов байдуже до цього всього. Тут і там проходили побіж нас вояки з опущеними головами. У зареві пожежі блискаві перлами слюзи на ликах жінок... Здалека проливали долив до наших вух плач полчищеної на вулиці дитини... Варшава зачинала горіти.

Перестень армії ворога чимраз зривався та замикав місто. Минуло кілька днів і кілька мільйонів людей опинилося без сполуки зі світом у твердині без укріплень. У середмісті не стало ні води, ні електричного струму. У цілому місті настав у цих страшних санітарних обставинах, голод. Векій довіж харчів до міста з доколичних сіл був неможливий, бо всі шляхи позамикало, багато підміських сіл було вже в руках противника, а весь простір оточеної „твердині“ був майже безупинно під градом гранат, шрапнелів і бомб. У магазинах були харчі лише для армії, що не знала як довго доведеться їй боронити серця краю.

У місті росли барикади. На всіх важливіших перехрестях головних вулиць були вони не раз п'ять метрів заввишки. До їх будови зривано каміння з хлібків, зрубано дерева з чудових алей і парків та забирали всі паркові і придорожні лавки.

Між барикадами, під обстрілом артилерії противника життя однак не завмирало. Люди, мабуть, і до пекла може приставати. По розкопаних, поритих вулицях ходили лю-

М. КОСТИШИН

ДІВЛЯСЯ В СВІТ

Дивляся в світ, страшні руїни,
Вони нечистою клятою зою
По всіх просторах України
Де море крові потекло.

Он там стени, кістки вкриті,
Мовчить плашини вілний спів,
Кавказ з Бескидом в жах вивів
Немов вулкан кидають гнів
На цю руїну „свободу“.
Що там еретика устрів,
Насильно кинений народ,
Щоб в нього ріс чужий погнів.
Дивлюсь — душа жива питає:
„Дех правди словечко знайти,
Що в тяжкій горі потішає?“
Чи віром злетів у світ
І десь притух в сірих хмарах,
Литати сонця, ясных зір,
Чи правда криється в примарах,
Щоб не пожеж страшний потів.
Бо тут, на земському подолі,
Клич Юдин рветься: „Долой обнови!“
Жерця наможилося доволі.
Весь світ вловив в людську кров
І не без вагів і без міри
Із нерозваги. Мов оури,
Серп, молот взяв за приказання,
Забув про гріх, про божий гнів.

ЗБОРИ ВІДПІВІД У. Н. СОЮЗУ

КІВЛЕНД, О. — Збори Тов. Соція. від. 336, відбулися в неділю, 12. серпня, в годині 1. пополуноді. Просимо всіх членів прийти на збори і вирішати свої вкладки. Хто ще не взяв своєї дивиденди хай приїде і забере. Просимо дати адреси своїх знайомих, що мають охоту вступити до У. Н. Союзу. — В. Волянський, предс.; Т. Кісіль, секр.-кас.; Т. Кальмук.

ГАНТРАМ, МІШ. — Подаємо до відомості всім членам, що збори Тов. ім. М. Шашкевича, від. 94, відбулися в неділю 12. серпня, в годині 1.30 пополуноді. Просимо членів прийти на ці збори, бо є важні справи до рішення, як також забрати свою дивиденду. — За уряд: А. Патра, рек. секр.

КІВЛЕНД, О. — Повідомляємо членам Тов. ім. І. Франка, від. 334, що місячні збори відбулися 12-го серпня, в год. 1. пополуноді, в У. Н. Домі. Просимо членів прийти на ці збори, бо є важні справи до подолання, і вирішати свій дог. — За уряд: Н. Задеревський, предс.; С. Морозович, секр.-кас.; І. Жук, рек. секр.

ТОМАСТОН, КОМ. — Тов. Укр. Січ, від. 421, відбув місячні збори 12. серпня в У. Н. Домі, 91 Проспект, в год. 1. пополуноді. Просимо всіх членів прийти на призначений час. — За уряд: А. Берера, предс.; І. Михнович, кас.; І. Шеремета, секр.

ДІТРОТ, МІШ. — Тов. ім. Івана Франка, від. 146, повідомляємо членам Тов. ім. І. Франка, від. 334, що місячні збори відбулися в неділю, 12. серпня, в год. 1. пополуноді, в У. Н. О. 2985 Карпендер ул. Просимо членів не затримувати вкладки, а приїждати на збори і сплачувати свій дог. — І. Андрушків, секр.

МОНЕСЕН, ПА. — Повідомляємо членам Бр. св. Петра й Павла, від. 338, що місячні збори відбулися в неділю, 12. серпня, в годині 2. пополуноді, в укр. галі, 213 Скупер Еверіг 2. вул. Просимо членів прийти і вирішати свої вкладки. — За уряд: І. Фаль, предс.; П. Янковський, кас.; М. Куць, секр.

ди, „виминоючи“ літаючи в повітрі гранати, трупи та румовища на землі. Голод виганяв усіх на вулицю. Треба було знайти щось їсти. Як не кусок хліба, то хоч би трохи городовини.

(Кінець буде).

НЕМА ЗАСТУПНИКА

Ніщо, тільки час може вдосконалити й закріпити посмертну обслугу; на роки обслуги нема заступника.

Що ми були діяльними в нашій званої ще від 1900 року, це є річ першорядної ваги. Організація з меншим досвідом не може мати під собою такого певного ґрунту.

STEPHEN J. JEWUSIAK & SON FUNERAL DIRECTORS

77 Morris St., Jersey City 34 E. 25th St., Bayonne

Phone: 4-5989 Phone: 3-5546

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Для 23. липня 1945 року помер у віці 61-річчя

ТЕОДОР ХАЙ,
довголітній член Бр. св. О. Ніколай, від. 389 У. Н. Союзу в Палмертон, Па.

Покійний походив з селян Чехії, повіт Яворів, Західна Україна. До Союзу і Братства вступив 1924 року. Оставив у спадку жінку Ану, 3 синів, 4 дочок, 2 сестри, 2 невістки, 2 внуки. Один син служив при війську.

Похорон відбувся 26. липня в домі жалоби до укр. кат. церкви св. Володимира при участі членів, родичів, крених і сусідів. Тільки останній поховано в Палмертоні на укр. кат. цвинтарі. — В. Я. ПІ

М. Куба, секр.

ГОРИ ГОВОРЯТЬ

Роман у 2-ох частих

знаменитого повістяря

Уласа Самчука

Сторін 194. — Ціна \$1.00.

Замовлення разом з належністю

слати до:

"Svoboda"

P. O. BOX 348

JERSEY CITY 3, N. J.

3 Канади замовлення треба платити американською валютою.

ЖОЛУДКОВІ ЗАБУРЕННЯ

болі, печінка, жовч, міхур і інші жолудково-кишкові болі мусять і повинні бути лікувані.

ФЛОРОСКОПІЧНА

ЕГЗАМІНАЦІЯ

Х-ПРОМІНІЯ \$1.00

Лабораторна проба, коли вказано, забезпечує докладне визначення хвороби.

Поради об'являють: Миклушину, фізичну провірку, тиснення крові, діагносту, провірку серця, легенів, і органів у животі

КРОВ І ШКИРА

недуги міхура й нірок лікується найновітнішими й науковими методами. Наші знаряддя і прилади є незвичайно докладні.

НЕРВОВИЙ СТАН

як: подразнення, заворот голови, втрата рівноваги, ослаблення мускулів, брак енергії або життєвої охоти, безсоння і дрімання, серце вимагають нашої поради.

РОЗДУТТЯ ЖИЛ

І БОЛЯЧКИ

все те лікується швидко й без боляч без утрати часу в праці або домі. Немає виразування ні операції.

ПРОПУКЛИНА

А бої хребтового кімця без різання, без випалювання, без болю. „Волчичі“ відходять кишки, завожування крові, шлани, пругітис (спербляча пропуклина) і інші недуги хребта лікується нашою лагідною всесторонньою метою.

Хронічні недуги науково лікується за низькою заплатою.

Hill Medical Office

26 HILL ST., NEWARK 2, N. J.

One Block from Newark City Hall

Hours: 9 A.M. to 4 P.M., 6 P.M. to 8 P.M. Tues. and Thurs.: 9 A.M. to 5 P.M. (Sun. and Mon.: 10 A.M. to 4 P.M.)

ПОШУКУЮТЬ

ВОЛОДИМИР ПИЛИПШИН,

із села Саранчухи, повіт Бережани, пошукує своїх братів, або знайомих з роду

ДУБЛЯКИ,

що живуть в Америці. Хто про них знає, або вони самі, хай відгоснуться листовно на таку адресу:

WASYL PUPA

1817 MIDLAND AVENUE,

YOUNGSTOWN 9, OHIO

Оголошення від редактора

МИХАЙЛА ОСТРОВЕРХИ,

що шукає громадян Америки:

п. ІВАН КУЧАКА

артист-малюв, і

п. МИКОЛА ПАЛЯ

доктор медичини,

щоб вони сконтрактувалися з Островерхою через Український Комітет у Мюнхені.

МИХ. ОСТРОВЕРХ.

ДАРОМ

ВИШЛЕМО КОЖНОМУ ЗРАЗОК

(SAMPLE)

КАРПАТСЬКОГО ЧАЮ

з найлішого гірського вілля, на недомаганні, жолудка, печінки і нірок. Велика пачка коштує 50¢.

• ГРУДНЕ ЗІЛЛЯ, природне средство, призначають тим, що терплять на впертий кишень, білий горді і задку. Пачка коштує 50¢.

• ЗІЛЛЯ НА БОЛЮЧІ НОГИ. Дуже помічне. Як його уживати, надруковано на пакці. Велика пачка 50¢.

• МІШАНИ КОРІННЯ, на нестерпність, брак апетиту, корчі. Добре також на запал до горілки. Пачка 50¢.

Міємо всі ці лінійні зілля, листя, півт, кору, ягоди, корінь, лаванду, живицю і т. д.

Замовлення посилайте на адресу:

UKRAINIAN BAZAAR

170 E. 4th St., New York, N. Y.

Мирон Литвин і син

МИРОН ЛИТВИН І СИН

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

Обслуга ширя і чесна

801 SPRINGFIELD AVENUE,

corner Harrison Place

IRVINGTON, N. J.

Phone: ESsex 3-9090

\$150.00 ЦІЛИЙ ПОХОРОН

і вище

ОБСЛУГУЄМО В ПЕРТ АМБОЙ

І ОКОЛИЦІ

KANAI KAIN

FUNERAL HOME

433 STATE STREET,

PERTH AMBOY, N. J.

Phone: Perth Amboy 4-4646

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

заряджає погребом по \$150

ціні так низькій як

ОБСЛУГА НАПРАША

JOHN BUNCO

Licensed Undertaker & Embalmer

437 E. 5th ST., NEW YORK CITY

Rignified funerals as low as \$150.

Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

Занимається похоронами

в Бронксі, Брукліні, Нью

Йорку і околицях

129 EAST 7th STREET,

NEW YORK, N. Y.

Tel.: ORchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL

707 Prospect Avenue,

(cor. E. 155 St.)

BRONX, N. Y.

Tel.: MEtro 6-5577

ТАРЗАН, Ч. 1223. Великий нищитель.

THE STRANGER, CAPT. WEBB OF BRITISH INTELLIGENCE, RELATED THAT SOMEWHERE IN THE JUNGLE LIVED A MYSTERIOUS, HALF-MAD SCIENTIST WHO WAS EXPERIMENTING WITH NEW INSTRUMENTS OF DESTRUCTION.

HE MAY BE WORKING FOR OUR ENEMIES, AND YOU, LORD GREYSTOCK, AS A PEER OF THE BRITISH REALM, OWE IT TO...